

LÉVAI HIRLAP

Társadalmi-, Szépirodalmi- és Közgazdasági hetilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal hová
a lapba szánt kéziratok, hirdetések,
előfizetési díjak küldendők:
LÉVA, KAZINCZY-UTCZA, 2. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre K. 5.—
Fél évre 2.50
Negyed évre 1.25
Egyes példány 10 fillérről kapható:
SCHULCZIGNÁCZ LAPTULAJDONOSRAL.

Nyitlteri közlemények soronként 50 fill.
Hirdetések egyezség szerint.
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.
Szerkesztőségi telefon szám 24.

A logika kényszere.

Utazás a képezdei út körül.

(Válasz a „Bars“ fenti című cikkére)

„Szabályrendelet Léva r. t. város tisztviselőinek és alkalmazottainak nyugdíjintézetéről.“ Ez nincsen rendezve? A logika kényszere volt, hogy ezt rendezzék. S ime a város legutóbb tartott közgyűlésén egyhangú lelkesedéssel nyelbe ütötték a szabályrendeletet.

Ez tehát rendezve van.

Városunk nincsen ellátva földalatti csatornákkal. Tényleg igaza van Jórás Imre úrnak abban, hogy egészségügyi szempontból ez városunkra nézve fölülte hátrányos. Nos, tisztelt cikkirő úr, mi állja útját annak, hogy figyelembe véve nagy tekintélyt s agilitását ez irányban a kezdeményező lépéseket ne tegye meg? A logika kényszere: Ha nincs tessék teremteni; vagy a létesítés érdekében panasz helyett, kezdeményező lépéseket tenni az illetékes helyen!

Terv nélkül építeni nem a legokosabb dolog.

Útcák épültek és épülnek — legálább cikkirő szerint — városunkban minden terv nélkül. (Szegény szépség-hízottság!) Városunk folyton épül, egyre fejlődik. Hiába a logikához tartozik a következtetés is. Nos hát! A város ha teljesen felépült, — amint-hogy cikkirő szerint is ez folyton

folyvást folyamatban van, — s így, ha már az új tanítóképző környéke is majd beépül, (hisz már a Nyúli-féle ház is csak röviddel ezelőtt épült) akkor leszünk persze a logika kényszere folytán abban a helyzetben, hogy a majdan kidolgozandó tervrajzba illesszük be az új képző körüli utcarendezéseket és építkezéseket (!?)

A balga építi homokra a házat. Igazán nem értem, hogy a képezdei út felépítése, mennyiben lesz hátrányára városunk kisipara fejlődésének. Ellenkezőleg, ily utcarendezés mégis csak egy kis forgalmat idéz elő városunkban, részben a helybeli szakmabeli iparosok keresnek, részben pedig az itt munkálkodó más községbeli iparosok hagyják itt keresményöknek egy részét, csináltatván itt csizmát stb. stb. Kutattam, kerestem, hogy mennyiben találom meg a logikai összefüggést a képezdei út építésének elodázása s négy új gyár keletkezése közt. Igaz a „logika kényszeré“-nek fejéből fog talán Jupiterként kipotyanani a 4 gyár?

Elsőrangú kötelességünk a test ápolása.

Igaz nincs gőzfürdő! Ez új felfedezés! Azt hiszem ez nem új dolog, ez már régi baja városunknak. Tisztelt polgármester uram, a logika kényszere, hogy világért se ajánlja a városnak a képezdei út felépítését, mert az egyértelmű volna a gőzfürdő felépítés eszméjének a napirendről való levételével.

Vagy úgy! Most egyszerre oly sűrűs a gőzfürdő, mert ezelőtt a szüret jól vágott be, a lévai ember megfűrésztötte a jó hegyi lével belsejét, s így jól elázott gőzfürdő nélkül is, most persze „a szüret rosszul vágott be.“

Most kénytelen a lévai ember rossz vizen élni. Én úgy hallottam az ásványvíz megadóztatók részéről, hogy a lévai kútvizek jók, a szántói víz élvezete luxus; t. Cikkirő úr tudtommal a savanyúvíz megadóztatása mellett szavazott, valószínűleg, mert ez nem közzsükséglet városunkban, vagy? — A logika kényszere alatt, mert aki négyszázszoros nagyításban nézi kút-vizeinket, látja csak mily förtelmes állatokat iszik. Furassunk artézi kutat!

Igaz, ez is új dolog! Ezt is csak most fedeztük fel, mert a képezdei út került napirendre. Mihelyt azonban — amit nem hiszek — az levétetnek a napirendről, az artézi kút forrásai is a logika kényszere alatt bedugulnak és ihatod szegény lévai kisiparos tovább is a hegyekből lefolyó szennyvizeket!

„Mens sana in corpore sano!“

Se játszótér. se tornaterem a tanuló-ifjuság számára. Ennek mind az építendő képezdei út az oka. Már évtizedes baj ez, mely már egy kis jóindulattal s nem folytonos paragrafus rágással már rég nyelbe ütődhetett volna, az ezzel járó költségeket már

T. C. FÜSZER ÉS CSEMEGE KERESKEDÉSEMET az OROSZLÁN SZÁLLODÁBA helyeztem át. Raktáromat ez alkalommal anynyira bővíttem, hogy minden igényeknek megtudok felelni. Új üzletembe teljesen friss áruk érkeztek s legjobb tudasommal minden tisztes és FIGYELMES kiszolgálással minden tisztelettel vevőmet kielégítek. KERTÉSZ LAJOS

rég kihevertük volna. Persze, most miután a képző új monumentális palotájához építendő ut gyors megvalósításra vár, a logika kényszere egyszerre teremt játszótér- és tornacsarnokot.

Lesz tavasz és még nyár. Nincs sétatérünk. az alkalom adódik, hogy a tanítóképzőhöz szép utat csináljunk, a tanítóképző környékén villák épüljenek, ott épüljön a barsvármegyei „Tanítók Háza” s a környék esetleg szép parkká alakíttassék át, ahova bárki emberfia kísérelhet, de ezt ne csináljuk meg, mert a multbani éheltelenségünk folytán egy talpalatnyi sétatert sem voltunk képesek kihásítani, vagy megvásárolni városunkat környékező határból sétatér céljaira. A logika kényszere alatt tegyük ezt azonban a jelen pillanatban. Miért? Mert a képezdéhez utat kell nyitnunk!

Nem akarás, fejkavarás!

Logika kényszere ide, logika kényszere oda! Mindent meglehet valósítani, csak *akarni* kell. Rövid idő alatt oly mesés dolgok létesültek a haladás útján levő városunkban, amiről 1—2 évtizeddel ezelőtt elődeink álmodni sem mertek volna. Egy kis jóakarattal az öregek mulasztásait helyre hozhatjuk.

Az állam tudva'evőleg elvből nem engedí el bizonyos intézmények létesítése körül a városok által ígért

anyagi hozzájárulást. Ez könnyen érthető. Mert hiszen építés előtt minden város ígér. Biztos vagyok benne, hogy Aranyosmarót is fog ígérni az építendő főgimnáziuma számára telket és 300,000 koronát s ha fizetésre kerül a sor, kérni fogja, mint mi is tettük az ígért összeg elengedését.

Építsük meg az utat föltétlenül a logika kényszere alatt, hogy a képző könnyen hozzáférhető legyen, hogy kis- és nagy fiaink ne Bát körül legyenek kénytelenek az intézetbe eljární. Hiszen Jónás úr által annyira sajnált szegény csizmadiák és szabók gyermekei látogatják többnyire városunk fiatalága közül az intézetet s a logika törvénye szerint arra a syllogizmusra jutunk, hogy kevesebb láb-belit rontson a szegény növendék. Vagy a tanárok nem oly hasznos kulturtényezői városunknak, mint más szellemi bransbéliek? A város szükség-lülsége folytán büntessük ezeket??

Itt az alkalom, hogy a képezdei út megnyitása által városunk ezen rendezetlen részének fejlődését hosszú időre tervszerűen megalapozzuk. Avagy nem építhető e városrészen egy alkalmas tisztviselőtelep?

Logikus következtetés, ha mi ide már most, vagy a megyék kikerekítése alkalmával magasabb hivatalokat aka-

runk, idejekorán gondoskodjunk az irányban, hogy egy alkalmas tisztviselőtelepet létesítsünk. Tudja-e a tisztelt cikkíró úr, hogy városunk kisebb-nagyobb rangú tisztviselői nem kapnak rangjukhoz illő megfelelő s aránylag olcsó lakást? Avagy tudja-e cikkíró úr, hogy a tisztviselőtelep városunkban miért nem létesült? Egyszerűen azért, mert ezideig nem volt alkalmas telek. Nem csak — nagyon helyesen — a munkásosztályhoz tartozóknak kell ház, de a szellemi munkával foglalkozókról is köteles egy magát intelligensnek nevező város gondoskodni. Alkalmasabb hely erre nincs, mint a képezde környéke, az új létesítendő utak mentén szabaddá váló telkek.

Ha látni fogja az állam, hogy mi akarunk, bár nagy nehezen, áldozatot hozni, nem zárkozik el a mindenható állam sem attól, hogy minket segíljen. Ha Aranyosmarótnak ily csekély áldozat kívánsága mellett kulturpalotát épít, nekünk sem mérhet más mértékkel, ha tudtára adjuk, hogy mily szívesen építünk utat felfelé, oda ahonnan majd egykoron a tudomány, felvilágosodás és modern haladás napja fogja besugározni városunkat s annak szép környékét.

Előre tehát, tisztelt városi tanács, egy percet se tessen habozni, s a

T Á R C Z A

Svarba Józsefnek

— Tanítótsága 40-ik évfordulójakor. —

*Tanítókat tanítottál tanítani,
Nem akarom dolgaikat nagyítani,
De tudom, hogy többet tettél sok papnál,
Püspökséget mégis azért nem kaptál.*

*A püspökség mért lett volna tenéked?
Pásztorbottal kápráztatni szemeket?
Nem volt a bot úgyse a te fényvered,
Mióta a gyermekszívet ismered.*

*Gyermekszívet szeretettel győztél meg,
Gondol vala és küzdésed tömördek,
Tudományban és erkölcsben vezettél,
S dús gyönyörlését érte mégis nem szedtél.*

*„Tanár” lettél mindössze csak. No, jól van,
Maradj tovább mindéltedig a jóban!
De ne feledd, hogy kartársid mi vagyunk,
S mást előbb a tisztelettel nem hagyunk.*

*Fogadd el hát szívünk édes adóját!
Élédet az Úr kezei megóvják!
Negyven esztát végig küzdött vezér, hős,
Légy eztán is vidám, boldog és erős!*

Tóth István.

Hortense.

Volt tanulótlársam doktor Enviers Róbert felsőtet szobában fogadott engem; mély sötétségben volt a szoba minden sarka és csak a kályha előtt fekvő kis szőnyeget világította meg reszkető fényével a kályha tüze. A lámpa mélyen le volt csavarva és már érkezésemkor összeszorította szívemet a gyász és kétségbeesés megérezése, amely a szobát betölteni látszott.

— Ah, te vagy, szép töled, hogy eljöttél.
— Róbert bizonytalan gesztussal nyujtotta felém a kezét. Csak három éve, hogy nem láttuk egymást. Oldalt fordult és halkán mondta:

— A barátom, akit már többször említettem, — a feleségem.

A gyér világításban karcsu nőalakot pillantottam meg, aki egy karosszékben ült, fáradtan és törődötten. Félig felemelkedett és elnyomott, de mégis csengő hangon mondta:

Isten hozta nálunk!
Barátom széket tölt felém és én némán ültem le.

Róbert csak néhány hónap óta volt nős:

de feleségével már évekkal ezelőtt ismerkedett meg s tudtam, hogy imádják egymást.

Róbert vonatottan érdeklődött, egészségnek érzem-e magamat és miképpalakult az életem.

Kimerítően mondtam el neki mindent, azután én kérdeztem:

Hát te pajtás? Reményilem, hogy nagyon boldogan élsz?

— Igen . . .
Haikan, furcsa hangsulylyal mondta; felkacagott és hozzátette:

— Boldog. Persze . . . Persze.

— A felesége köhécselve állt fel a helyéről és felém fordult:

— Bocsnatot kérek, de vissza kell vonulnom, nem jól vagyok ma este.

A férjéhez ment, aki ajkaival érintette a homlokát, azután automata módjára és lehorgasztott fejfel ment az ajtó felé.

Hallgattunk, végre Róbert rekedt hangon kezdett el beszélni:

— Azt kérdezted az imént, hogy boldog vagyok-e?

— Hazudtam mikor igennel feleltem — el vagyok veszve, kimondhatatlan boldogtalan vagyok. — Az életem egy folytonos tortúra.

maradiak és tétovázók szavára hallgatni. Előre, nehogy a jövő évben időseregű Felső-Magyarországi Köz-művelődési Egyesület tagjainak ne csak színházunkat mutathassuk be, hanem az igazi kulturpalotát, a tornacsarnokkal ellátott gimnáziumot s az új tanítóképzőt.

Bizom benne, hogy városunk nem a logikátlanság kényszerének fog hódolni, s nem fog minket gonykacaj tárgyává tenni.

Vagy? Cikkíró úr talán a kultur-egyesület gyűlésére a logika kényszere alatt e díszes társaság tagjainak egy új látványosságot tart fenn. Repülőgépekkel akarja a F. M. K. E. itt üléselő tagjait a képzőhöz juttatni.

Egy városi képviselő.

Legyen világoosság!

Irta: Tokody István.

Talán három hét előtt „Legyen békesség!” mondással fejeztem be a fenti címen megjelent cikksorozatamat, s lám! — újból tollat kellett fognom s folytatnom a munkát ott, ahol elhagytam.

Az én kis nevetlenem ismét életjelt ad magáról. Ugrál, bömböl a mosdást, fésülést nem szerető maszasos süvölvények megátalkodottságával

Hát kellett ez nekem? Ilyen felsülés! Ilyen csalódás! Megdicsérem, hogy tónusa immár tisztességesebb, koncedálom, hogy a

javulás útjára lépett, s ő — a háládatlan! — ily csúf módon cáfolt rám. De úgy kell nekem! Hisz a közmondás is azt tartja: „Hiába húzod az eb fejét az asztal fölé, csak az asztal alá fog az kíváncsni!” Ugy ám! — s ezt nekem tudnom kellett volna.

Beismerem tehát, hogy tévedtem. Mea culpa! Nem lett volna még szabad elhallgatnom. Nevelői munkám még nem teljes. Folytatom, mert folytatnom kell, hiszen megígértem.

A *Legyen világoosság!* sorszámozása is elmarad. Elmarad, mert nem rajtam áll megszabni a terjedelmet, hanem a kis rakoncátlan viselkedésétől függ annak hosszabb-rövidebb volta. Mielőtt azonban tovább mennék, foglalkoznom kell a „Végleszámozás”-sal részletesen, pontosan, úgy lézen abból *vig leszámozás*.

Senki rossz néven ne vegye, ha tiszteletes tanítványom szóvirágait ki nem sajátítom, hasonlókkal nem viszonom. A L. H. nyomdafestékének a vegyi összetétele olyan, hogy a *Birtha*idáktól elpirul. Sem pirulni, sem másnak arcára a megbotránkozás pirját kikényszeríteni nem akarom. Legyen ez Birthának privilégiuma. Az ő stílusa olyan, hogy annak analízisére egy, a Lombroso mély tudásával rendelkező pszichiaternek képezhetné csak feladatát. Ilyen lelki daktiloszkopikus vizsgálatra nem vállalkozom.

A velem kapcsolatban megsértett úri embereket pedig azzal vigasztalom meg, hogy Léván, de talán vármegyénk egész területén s ahol Birtha Józsefet csak ismerik: a kellő értéke szerint honorálják mindazt, ami e szegény beteg ember tolla alól kikerül. Avagy nem ép oly lehetetlen-e józan ész szerint a belső meztelenségnek ily nyílt fel-

tárása, amely lehetetlen úri embernek pőrre vetkezten a társaságban való megjelenése? Ilyesmit csak az engedhet meg magának, aki magát a társadalmi törvények felett állónak képzei. De az ilyen egyén aztán nem is veheti rossz néven, ha lelkeleg betegnek tartják.

S kezdjük most hát a *végleszámozást*, a *végleszámozást részletekben!* Hisz ma amúgy is a részletüzletek aranykorát éljük.

* * *

1. A klikk.

Birtha egy „titkos társaság”, egy „összeküldött tömeg” felbérelt eszközeinek mond engem. Erre válaszom rövid: Be tudom bizonyítani, hogy Birtha, a politikus újságíró és kiadó, pénzt kapott a legutóbbi országos választások alkalmával. De azt is, hogy én a nekem közvetítők útján tett fényes ígéreteket elutasítottam. Hogy jut hát ahhoz Birtha, hogy engem felbérelt eszköznek mondjon?

Birtha lázasan dolgozik, lázasan épít, de lázasan álmodik is. Ilyen ostoba, lázas álom szülte az az agrém is, miszerint ellene egy titkos társaság alakult. Kolosszális ön-hittség ettől a kicsi kaliberű atyafitól azt képzelni és hirsztelni, hogy neki oly nagy fontosságot tulajdonítana egy városnak ennnyi v. annyi vezető embere, hogy letörésére titkos társaságot alakítson. De meg: nincs az a titkos társaság, amely valakit biztosabban, teljesebben lejárathasson, mint lejárata önnön magát Birtha. Sikeres, tökéletes munkát végzett. S ha van csakugyan olyan maffia Léván, amely Birtha letörése végett alakult volna, amiről eddig én nem tudok, a letörésre szánt összeget (?) adják oda Birthának. Isten a tanum, hogy megérdemli!

— Ah, pajtás úgy meredsz rám, mint egy őrrétre . . . nehidd, hogy elvesztettem az eszemet . . . de már közel vagyok hozzá . . .

— Csillapulj Róbert! — mondtam lesujtva — Talán csak képzelődöl . . .

— Nem képzelődöm . . . a boldogtalanság itt lakik velünk, éjjel-nappal velünk van . . . nem érted ugy-e? Tudd meg hogy közöttem és feleségem között egy halott árnyéka lebeg — a bűn vigyorog felénk! . . .

Hosszabb szünet után folytatta:

Jól ismered elmúlt életemet, ezért bevallhatok neked mindent. A feleségem első házassága boldogtalan volt. Három évvel ezelőtt ismertem meg. El se képzelheted hogy mily örülten szerettük egymást, dacára annak, hogy nem lehattunk egymásé, mert én egészen szegény voltam és csak a keresetemből tartottam fenn magam. Nem vétettünk a férj ellen, a szerelmünk tiszta volt egészen és csak azért mutatkoztam be az urának, hogy többször láthassam Hortenset. Nem akarok beszélni a sok becselenségről, annak a harmadiknak szerepéről, aki tolvajként jön be a férj házába és becsületes mosolylyal fog vele

kezet. Egy évnél tovább vállaltam a szerepet! Azután következett az a borzalmas eset, amely megmérgezte mindkettőnk életét . . .

A férj vidéki birtokán tartózkodtam. Nagy barátja volt a vadászatnak és bennünket sokszor hagyott magunkra. Egy délután, amikor a szalonban beszélgettem Hortenssel, hirtelen rémületes sikítás hallatszott a kertben. Kirohantunk és egy padon láttuk meg a bárót, halálsápadt volt, hörgött és a kezei görcsösen kulcsolódtak alsó teste köré, amely merő seb volt.

— Oh, orvos úr — dadogta az erdősz, aki reggel elkísérte vadászutjára; milyen borzalmas szerencsétlenség! A báró úr szalonkát lőtt és amikor meglátta, hogy a madár a nádasba bukott fegyverét kezében tartva, odafutott!

Nem tudom, hogyan történt, de csakhamar lövés dördült el és amikor odafutottam én is, a földön fekvő találtam a báró urat, arccal az iszapba fordulva — idecsepeltem nagynehezen . . .

Megparancsoltam, hogy szobájába vigyék a sebesültet és vetőzessék le. Csakhamar visszanyertem hidegvéremet és úgy találtam,

hogy a súlyos, nagy seb dacára, amely a job csipőjétől a felső lábszárig húzódott, nem egészen reménytelen a sebesült állapota, noha egész alsó testét szétmárcangolták a sértszemek. Rögtöni beavatkozást csak a nagy seb igényelt, amelyből dült a vér. Ugy látszott, hogy egy ütőer sebesült meg. Újjamat szorítottam rá a sebhelyre és hangosan kiáltottam:

— Gyorsan — műszereimet — az olvasóterembe vannak . . .

Az inas elfutott, közben kijelentette:

— Milyen nagy szerencs, hogy itt van a doktor úr!

Felemeltem a fejemet és megláttam Hortensét. Ott állott a fakó arccal az ajtóközszobán. Remegett mint a nyárfalevél. Érthetetlen félelem fogott el hirtelenül. Kiáltani szerettem volna: „Ne jöjjön ide — menjen el innen!”

De hallgattam. Nagyon lassan közeledett felém, rámszegezve kérlelő pillantását.

És én — folytón a sebhelyre szorítottam újjamat — bámultan meredtem reá, mint a hogy a halálra ítélt azt a fegyvert nézi amely arra hivatott, hogy a következő pillanatban átfúrja a szívét. Végre dadogva mondtam:

Mint ennek a maffiának tagját támadta Pozsonyban Birtha azt a dr. Kmoskó, akitől most azt írja, hogy őt mint személyes volt ellenfelet is mindig „nagyra becsülte”. Hogy becsülte, azt hiszen értem, mert akadnak Lévaiban mások is, akik dr. Kmoskót nagyra becsülik. Azt azonban már sehogy sem értem, mint lehet egy embert, akit nagyra becsülnék, megvédeni azzal, hogy embertársának erkölcsi és anyagi tönkretételét végeztet maffiát, klikket szervezzen.

S erről eszembe jut egy történeti anekdota. Történeti, mert megtörtént. Pozsonyban történt.

Birthának egy tanuja valloita és esküdött arra, hogy Birthát egy klikk vette üldözöb, hogy csak annak a klikknek köszönheti mártírúrságát.

A jól végzett munka után a tanudijak felvételére került a sor s itt találkozott dr. Kmoskó a tanúval.

— Mondja csak barátom, kik hát annak a klikknek a tagjai, amelyről vallomásában beszélt? — kérdezi tőle dr. Kmoskó.

— Hát Holba, igazgató! — feleli a tanú.

— Helyes. És a többiek?

— Hja, azt én nem tudom.

Ez az eset eléggé jellemző — remélem — azt az alacsony takarék, amelynek Birtha pozsonyi sikereit köszönheti.

2. Az üldözéstől.

Ezt a mondást, pedig a németben is megvan, mindig szem elől téveszti Birtha. Mint igazi üzleti szellem azt tartja, hogy mint minden portékának, a talentumnak is reklám kell. Éppen azért teleshíjjal hirdeti a maga kiválóságát, tehetségét, „életrevalóságát” azokkal szemben, akik — mint ő

mondja — „nyugodt semmittevésével, ölvetett kézzel nézték . . . saját város rombadőlését.”

Hogy kik azok, akiket szemrehányása, vádja illet: nem tudom. A sorok között olvasva, de meg némely tanúinak Pozsonyban tett vallomásait fontolóra véve, azt a konkluziót kell levonnom, hogy elődeit, a volt lelkészeket, esetleg a lévai ref. egyház eddigi vezérérffiait illeti szemrehányása. Hogy mindezek mit mulasztottak, hogy velők szemben a szemrehányás mennyiben jogosult: azt sem tudom. Azt azonban érzem is, tudom is, hogy elhalt elődök, akik magukat már nem védhetik, támadni s b. feketített alakjukat a magasbavivó lépcsőként felhasználni: ildomtalan, kegyeletlen visszatelesző cselekedet.

Cikkorozatom elején már közöltem azokat a Bars-ból vett tudósításokat, amelyek a lévai ref. hitközség tagjainak hatalmas áldozatkésztségéről tanuskodnak. Ez áldozatkésztség megnyilatkozott már akkor, amikor Birtha még a Nyírségben seperte a salétromot. Ezek szerint ez áldozatkésztség felkeltése vagy Birtha közvetlen elődjének, Lányi Árpád helyettes-lelkésznek, vagy közvetlen elődeinek, vagy maguknak a ref. hívek egyezségének az érdeme. Nem kutatom, mert a lényeges az, hogy Birtha Lévaiban, a maga hitközségében egy hatalmas, minden arányát feltehetően megtehető munkához lázasan, szántott vetett lázasan s e lázas munkának nyoma már is látható, úröben a gyümölcse az elvetett magnak, melyet Léva Birthának eljöveteleig nem ismert: a jelekkel gyűlölségnek.

Hogy elsősorban nem a kétemleles pa-

lotát emeltem ki Birtha érdemeinek felsorolásánál, annak két főoka van. Első: nem számottevő annak a munkája, a város minden utcáját emeletes bérházakkal szegélyezze bár, aki a szívek békességének templomát lerontja. Második: Nem ismerem a jövőt, pedig csak a jövő fogja megmutatni, hogy nem válik-e ez a kétemleles bérház akkora teherre, amelynek súlya alatt félszázadon át fog roskadozva nyögni a lévai ref. egyház. Birthának egyéb érdemeit pedig eleddig nem ismerem. Mert, hogy a tekintélyes egyháznak hosszú idő óta megfélelő iskolája s ez iskolának semmiféle felszerelése — dacára az ezen célból 30 éven át nyert jelentékeny adományoknak — nincs: az előttem — tanító előtt — nem érdem. Hogy az egyház érdemes tanítói üldözött páriákká lettek, akiket a szószékről feligazogott, tudatlan s éppen azért kevésbé bünnös nép az isten templomában ököllet fenyeget: az sem érdem. Hogy a lévai ref. egyháznak a multakban nagy érdemeket szerzett, presbiteri tisztet viselt s Birtháért annak idején a legszebb reményekkel s a legteljesebb jóakarattal Esztergomban járt tagjai az egyházi ügyekben való részvételtől elidegenítették: az sem érdem. Hogy a Bethlen Katalin egyesület nagy tüzzel megkezdett működése hosszú — hosszú hónapok óta teljesen megszűnt s a nagy tűz libegő-lobogó hitvány litércángnak, vagy — ha jobban tetszik szalmalángnak bizonyult: az sem érdem. Az „egyke” ellen való küzdelem is csak addig tartott, míg ama bizonyos 300 és 400 koronák tisztelettel nem nyugtáztattak. Azóta úgy tojnak a Garammentének tyúkjai, amirt nekik tetszik.

Nem meglek — mintha és szótlan mellém lépett. Minden gondolatomra árny

ve! a bűnös kezem, a bűnös szívem el tőlem és azt látszott kifejezni:

— Most tied lehetek — megszabadíthatok mindketőnket — mindig csak a tied leszek. . . ha akarsz!

— Távozzék innen! — dorgogta.

De a szemek folyton beszéltek:

— Gyáva! Szívtelen! — Hát ez a szerelmed?

— Mire vársz még? — A véletlen jött segítségünkre!

Az újaim akaratlanul megfajultak és a véredény megremegett alattuk. Kábultan emeltem le a székemről és az az érzés támadt, mintha kezem alatt örült gyorsan zuhanó valamit tartok, amit a saját véremnek dobbanása.

Megdöbbenem, hogy Hortense szorosra zárta az ajtót, mölém hatol; — lehetetlen emeltem a hajamat — és a szobába nem volt más — csak nagy — mélységes csend.

Mindkét kezébe temette arcát és vadul zokogott!

Hirtelen felnyit az ajtó és az írás befejeződik. És akkor — a székem — tényleg — borzalmas rémülettel láttam, hogy az újaim alatt lévő ér már nem dobog — hogy vértőcsében nyugszik a kezem, hogy a báró szemét opál színű köd tölti be, hogy felrándult ajkai mosolyogni látszólag, hogy a báró meghalt.

Hortense és én egymásra nézünk és e pillanatban úgy érzem, mintha egy ánygkő ereszkednék le közénk, a halott föléje.

Ez máig sem változott — nota elhatalmas igyekszem magammal, hogy az egész csak álom volt. Mindig is azokat a borzalmos szavakat olvasom s feligzem szememmel. Tied vagyok! — Szabadíts meg — sőt biztos vagyok benne — mindig a kezem alatt, amely alatt terjednek vére folyók. És így napról-napra jobban fejűnk közöttünk a gyűlölet — kegyetlen gyűlölet. Kezese, a kezese — és egy ást és egy ást — hoz vannak láncolva — — —

Azt hiszed, hogy meg . . .

é'etűnket, de nyomoruságos életünkhöz, épp ez a gondolat köt bennűnket, hogy ez képezi nagy bűnhődésűnk . . .

Mindkét kezébe temette arcát és vadul zokogott!

Felnyit az ajtó és rémülettel reszketve osontam le a székemről, a nélkül, hogy szegény báró az arcát vélt volna . . .

Maurice Léval.

„Gyáva! Szívtelen! — Hát ez a szerelmed?”

„Mire vársz még? — A véletlen jött segítségünkre!”

„Az újaim akaratlanul megfajultak és a véredény megremegett alattuk. Kábultan emeltem le a székemről és az az érzés támadt, mintha kezem alatt örült gyorsan zuhanó valamit tartok, amit a saját véremnek dobbanása.”

„Megdöbbenem, hogy Hortense szorosra zárta az ajtót, mölém hatol; — lehetetlen emeltem a hajamat — és a szobába nem volt más — csak nagy — mélységes csend.”

„Mint meglek — mintha és szótlan mellém lépett. Minden gondolatomra árnyve! a bűnös kezem, a bűnös szívem el tőlem és azt látszott kifejezni: — Most tied lehetek — megszabadíthatok mindketőnket — mindig csak a tied leszek. . . ha akarsz!”

„Távozzék innen! — dorgogta. De a szemek folyton beszéltek: — Gyáva! Szívtelen! — Hát ez a szerelmed?”

„Mire vársz még? — A véletlen jött segítségünkre!”

„Az újaim akaratlanul megfajultak és a véredény megremegett alattuk. Kábultan emeltem le a székemről és az az érzés támadt, mintha kezem alatt örült gyorsan zuhanó valamit tartok, amit a saját véremnek dobbanása.”

„Megdöbbenem, hogy Hortense szorosra zárta az ajtót, mölém hatol; — lehetetlen emeltem a hajamat — és a szobába nem volt más — csak nagy — mélységes csend.”

Hol hát az a sok, az a nagy érdem, amelyeket csak oly kiváló talentum tudott a semmiből való teremés útján létrehozni, mint Birtha. Sehoh. Potemkinládák a legnagyobb részben, semmivétségnek lázashangú kikürtöléséi. Mennyi szép garramenti egyháznak csücsében, óriási áldozatkészséggel keresztülvitt tiszteletreméltó tevékenységét, templom-és iskolaépítését sorolhatnám itt fel, amelyekről nem zengnek a harsonák, nem üvöltnek a túlkök, nem szólnak a dobok! — míg Birtha „nagyarányú munkálataival város és meggyezerte kihívta a közfigyelmet” a maga kiválósága iránt.

„Csömröltes dolgok ezek mert: „Az öndicséret bűdös!”

3. A katolikus ember bocsületes nem lehet

Három éve innen onnan, hogy ez a mondat egy ártatlan gyermekszáj révén világot vetett Birtha gondolkozására. S Birtha most, csaknem három év multán nagy jelenetet rögtönöz tanítványai előtt. Felállítja azokat, kezököt szívökre téteti s esküsznek a kicsinyek, hogy Birtha száján e mondat soha ki nem jött. Esküsznek és — risum teneatis! — nyilatkoznak! Nyilatkoznak „önkéntes“-en, s haza mennek sírva, feldult, felzigattot kedéllyel a lázasan rendezett jelenet után. Elegendő ok a feyelmi vizsgálatra s a hideg-vizes taplósapka állandó használataira!

Az „örülettel határos rágalom” e mondat „ilyen alakjában” — mondja Birtha. Az örülettel határos ily állítás bármilyen alakjában is — mondom én. — A legutóbbi idökig alig-alig volt Birthanak templomi beszéde, amelyben a katolikusságot vérg nem sértette, szertartásait, istentiszteletének módjait nem gúnyolta volna. A saját hiviivel fogom állításomat igazolni. A Bethlen Katalin Egyesület összejövetelein résztvett katolikusok jeleniété egyáltalán nem feszélyezte őt szabadszájúságában. Most vezekel és esküdni kész! — szép; ez is némi eredmény.

4. A lelkészértekezleti jegyzőkönyv.

Azt irtam, hogy sajtóperemben Birtha által a bírósághoz benyújtott jegyzőkönyv apokrif. Állításomat fentartom s ezennel bizonyítom. Álljon itt a két jegyzőkönyvi kivonat szösz szerint való alakjában. Az első a valódi, a második az apokrif.

I.

(Másolat.) Az 1909. évi június 16-án Léván tartott barsi reform. egyházmegye lelkészértekezletén felvett jegyzőkönyv 2. pontjáról.

2. A lelnök üdvözli a megjelenteket; gyűlést megnyitó beszédében röviden kíván szólni, de nem térhet ki reá ruházott tisztéből folyólag azon kötelesség elől, hogy fel ne hívja lelkészársai figyelmét a klerikalizmusnak ismételt meg-megújuló, immár nemcsak az „eszélyesség és leleményesség” szülte, hanem minden szemérmert nélküldöz, vakmerő ténykedéseire, támadásaira, melyet egyetlen céljuk —

hatalmi vágyuk kielégítése érdekében — egyházunk élete, a vallási és társadalmi békés fejlődés, családok nyugalma, boldogsága ellen, titokban és nyíltan, lép-ten-nyomon minden rendelkezésükre álló eszközök igénybe vételével intéznek.

A visszaélések egész sorozatát állítja hallgatói elé, melyek mindegyike vesztélyt rejt magában, sértő egyházunk tekintélyére s gögös kifejezése ama fennhéjázó gondolkozásuknak, hogy önző érdekeik kielégítése terén már is félelmes eredmények dicsékedhetnek.

Különösen kiemeli s felhívja a figyelmet a „Ne temere”-féle pápai okvetlenkedésre, majd az annak hatályon kívül helyezésére vonatkozó pápai konstitúcióhoz csatolt püspöki instrukció hangjára és tartalmára. Mindakettő nyílt szembehelyezkedés állami törvényeinkkel s ez utóbbi bevallottan azok kijátszására hívja fel a róm. kath. papságot a gyermekhalászat mindennemű mesterkedéseiben.

Sérelmesnek tartja kultuszminiszterünk azon intézkedését, mellyel a „Mária kongregatókat” oly különös buzgalommal felkarolva, nem róm. kath., hanem állami intézményekben, iskolákban is létesített, sőt a klerikalizmus illetékesei hozzájuk méltó szemérmelenséggel szölitgatják fel sorról-sorra a reform. felekezeti iskolákat hogy ezekben is létesíttessék „Mária kongregató”. Itt is, ott is lehet panaszt hallani, hogy róm. kath. iskolába nem mehet be reform. lelkész, hitoktató hitfelekezeti gyermekéi vallásos oktatása céljából. Felhívja a figyelmet a „Népszö-vetség” hatalmas méretekből folyó káros munkálataira. Elszámlálhatatlanok a szomorú jelenségek, melyek világosan mutatják, hogy a klerikalizmus elérkezettnek alkalmasnak találja a jelent, hogy céljait elérje s majd törékvesse, uralkodni vágyása szölgáivá tegyen mindeneket.

Méltó harag hangján ad a lelnök kifejezést azon elsömorított körülménynek, hogy közelebb az ő működése helyén, Léván is megkísérel mindent a róm. kath. egyház vezetösége ellenünk, hogy e ref. gyülekezetünk fejlődése, haladása elé gátat vessen, majd minden erejét a klerikalizmus tulkapásainak visszaverésére kell áldoznia s mert hű szölgaként iparkodik a reá bizottakban eljánni, mert meg nem rettenve a támadásoktól bátran szembe, néz s visszaveri azokat, mert egyháza érdekeit minden téren féltve övja és örizi, nem áttalanak személyes harcot indítani ellene, a reform. egyház lelkésze ellen, hogy őt városában lehetetlenné, a világ lakóársai, sőt még hívői előtt is megbélyegezetté, munkáját eredménytelenné tessék. Fölemelt fövel áll a rosszakaratu támadások között. Nem panaszokodik, mert magát erősnök érzi, erőssé teszi igazságának ereje, de aggódva félti egyházát, annak jövődjét, hiszen ellenségei törekvesse nyilvánvaló: hogy megingassák

őt küzdelmében, elkedvetlenítsék s végre helyéről távozni kényszerítsék s az esetleges lelkészválasztással járó a lévai gyülekezetnek a jelenben ugy is több irányban elfoglalt helyzetét és idejét a maguk hasznára kizsákmányolják.

A gyűlés odaadó figyelemmel hallgatva a lelnök megnyitó beszédét, minden szavában igaznak s a szomorú valósággal megegyezőnek találja azokat s míg egyrészről az előterjesztett sérelmekkel szemben felháborodását kifejezve különösen a provida konstrukció instrukciójával szemben éber, lelkiismeretes örködésre hívja fel egyházunk érdekei felett a lelkészeket, másrészt Sándor Benő lelkészárs Birtha József lévai lelkésznek dicsérmését fejezi ki azon öntudatos, bátor működésért, melyet mindannyiunknál nagyobb tüzzel, nagyobb lelkesedéssel folytatvárosában gyülekezetének élén a klerikalizmus által előidézett harcok küzdelmében: jegyzőkönyvileg ad kifejezést értekezletünk arra való készségének, hogy vele nemes harcban mindannyian egyetértünk, őtet támogattni kívánjuk, s elemei fondorkodásait, rosszakaratu támadásait elötljük.

A másolat hitelül kiadta

Borin, 1910 aug. 12-én

MOLNÁR GYULA sk.

ért. jegyző.

II.

(Másolat.) Kivonat a barsi ref. lelkészértekezlet 1909. év jun. us 16-ik napján tartott üléséből.

2. Sándor Benő lelkészárs előterjeszti azon sajnálatos és méltatlan meghurcoltatásokat, azon személynek és felekezetének mutatkozó hájszát és támadásokat, melyeknek értekezletünk a lelnök, a lévai gyülekezet lelkésze idök során keresztül s főként jelenleg kitéve van. — Indítványozza, fejezze ki értekezletünk felháborodását a tulságig menő keresztényietlen zaklatás felett, fejezze ki bizalmát, ragaszkodását értekezleti a lelnökünk s annak működése és tevékenysége iránt.

— Értekezletünk tagjaiban, ugymint általánosságban, éber figyelemmel kíséri azon lázas tevékenységet, odaadó munkásságot, melyet a lévai gyülekezet lelkésze, a lévai egyház újjá teremése, fejlesztése érdekében kifejti, örmömmel látja a porokból kiemelkedni a téttlenség álmaiba merült egyházat, az új életet, elevenséget, melyet külsöleg nagyarányú építkezéseivel, belsöleg a hitéletnek kifejlesztésével kifejti s úgy tekinti azon indokolatlan és kellő határokon túlmenő hájszát, melyet ellene megindítottak és szakadatlanul hatványozott erőben folytatnak, mint nem annyira Birtha József, mint ember, hanem mint ref. lelkész elleni indokolatlan, felekezeteskedő túlzásokat, biztosítja értekezletünk változatlan tiszteletéről, ragaszkodásáról, s kifejezi azon véleményét és meggyözdését, hogy az

örök igazság ügyét elbukni, megtámadhatóságát diadalra vezetni nem fogja s a legszebb bízalommal tekint jövendő működésé elé, ki teljes erejét, munkaképességét nem önmagának, nem szeretett családjának, hanem a közügynek, *egyháza jólétére* használja fel.

Hogy az eredeti jegyzőkönyvvel meg egyez és a határozatnak mindenben megfelelő, igazolja

Aisó-Szeccsén, 1909. jun. 18.

Olvashatatlan aláírás
esperes

Mielőtt tovább mennék, **szükségszerűleg** megállapítom, miszerint az elemi ismeretek alfája az, hogy a *másolat* az eredetinek *szórul-szóra, betűről-betűre való reprodukálása*. Ha nem ilyen, akkor — a legenyhébb kifejezést használva — *apokrif*, vagy ha jobban tetszik: *hamisított*, s csak egyes körülményektől és formáktól függ, hogy *hamisított magán-, vagy közirattá* váljék s elkövetője okmányhamisítóként enyhébben — szigorubban büntethető legyen. Ennyit mondanom — egyelőre a legnagyobb általánosságban — azt hiszem elég.

S vegyük most már bonckés alá az I. alatt leközölt valódi s a II. alatt olvasható Birta-féle *másolatokat*. Meg kell még jegyezni, hogy az I. alatt leközölt másolatnak általános, a lévai viszonyokat s az én magánügyemet legtávolabbról sem érintő részeit teljesen figyelmen kívül hagynom. Egyházipolitikával nem foglalkozom, nem hivatásom, s e részleteknél Birta részéről mutakozó az a tendencia, hogy elkészítárait a később elmondandókra ezek által is terszerűleg előkészítse, minél jobban feltűzelje: nem érdemel meg részemről annyi figyelmet, hogy a napilapokból kicsipkedett általánosságai foglalkozzam.

S ezek után kérдем:

1. Szórul-szóra, betűről-betűre való reprodukálása-e a Birta-féle másolat az I. alatt olvasható eredetinek? Ugy-e nem? Tehát *apokrif*, magyarul: *hamisított*. Hamisított, mert nem felel meg ama követelményeknek és kellékeknek, amelyek a *másolat* — mert mint ilyen használtatott fel — kritériumait képezik.

Kérдем tovább:

2. Megfelel-e *tartalmilag* a II. alatti másolat az I. alatt közöltnek. Az *oculus demonstráram*: *non*. Nem felel meg *tartalmilag sem*, mert mindazokat a vádakokat, amelyek a valódi jegyzőkönyvi kivonat tanúsága szerint a lévai róm. kath. egyház vezetősége ellen s nevével megemlítette nélkül ellenem *Birta által mondattak el* az értekezleten, a II. alatti hamisítvány Sándor Benő, reform. lelkész, mint indíványtevő szájába adja s ez által azokat a valószínűség és lehetőség ama mezébe öltözteti, amelyet az alaptalan rosszakaratu s légbőlkapott vádaskodások egyáltalán meg nem érdemelnek.

Kérдем ismét csak:

3. Ki volt hivatva a jegyzőkönyvi másolat kiadására? A barsi ref. egyházmegyének

esperese-e, vagy a lelkészértekezlet jegyzője? S még tovább: A hamisított *másolat* hitelesítéskor ott volt-e az olvashatatlan nevű *esperes* úr előtt az eredeti jegyzőkönyv, *amellyel* való gondos összehasonlítás után lett volna csak az előtte bemutatott *másolat* hitelesíthető? Ezekre nem akartok felelni.

Ime: ilyen eszközökkel nyerte meg Birta azt a hatalmas *erkölcsi diadalt*, amelynek következményeképpen nálam árvereztetni, engem koldusbotra juttatni, becsületesem, emberi méltóságomtól megfosztani akar! Ez az az *egyesen út*, amelyre Birta oly gyakran s akkora önrizzel hivatkozik!

Lehet-e egy lelkésznek, tartozék az bármely felekezethez, ez úton Birtával karöltve haladnia? Szabad-e önnön erkölcsi kára nélkül vele szolidaritást vállalnia? Ezekre sem felelek, mert ezekre a feleletet megadni a barsi ref. egyházmegye nagytiszteletű lelkészi kara illetékes.

S végül még valamit arra nézve, ami az I. alatti másolatban olvasható.

E másolat tanúsága szerint Birta, mint az értekezlet alelnöke azzal vádolta meg a lévai róm. kath. egyház vezetőségét, hogy az *mindent elkövet a lévai ref. gyülekezet fejlődésének megakadályozására*. Szavait az értekezlet *mindenben igaznak* találja, tehát: *elhiszi*.

Szabad legyen most idéznem a lévai ref. egyház 1910. évi március hó 13-án tartott egyházközségi közgyűlésének határozatából az 1. pont 3. bekezdését, mely így szól:

„Ezután reméltük, hogy ezen küzködésnek a róm. kath. egyháznak humanus és liberális gondolkodásáról közismert s gyülekezetünk által éppen ezért szeretett és nagyrabecsült egyházi feje a felekezeti béke megóvása érdekében hatékony közbeszólásával véget vet.” Így az egyház.

Ki az a *„vezetőség”*, akit Birta gyanúsít vádol? Ki az az *„egyházi fej”*, akit a ref. egyház humanus, liberális gondolkodásáért szeret, nagyrabecsül? Ki lenne más, ugyanaz a *Bíthy László*, a lévai róm. kath. egyház prépost-piébánosa!

A legszebb az egészben az, hogy Birta egyházának ezt a határozatát szó nélkül leközli lapjában nyolcz hónappal azután, hogy a lelkészértekezleten ugyanazon személy ellen alaptalan gyanúsításaival, vádakodásaival előállott s társainak bizalmi nyilatkozatát kierőszakolta.

Kell-e groteszkebb valami a következő egyenletnél:

Vádold meg Báthyt a lelkészértekezleten: bizalmat nyersz — dicsérd meg Báthyt egyházzad közgyűlésén: akkor is bizalmat nyersz. Mert az csak természetes, hogy Birtának az egyházközségi közgyűlés is bizalmat szavazott.

Erről aztán elmondhatja Birta, hogy: *difficile est saliram non scribere!*

6. A *lelkészértekezleti jegyző úr levele*.
Cikkem egy kitételére reflektálva azt mondja levelében Molnár Gyula úr: „Nem kértem fel annak (a másolatnak!) aláírásá-

sára, vajjon hogy jutok az aláírás megtagadásához?!”

Igaza van. Beismerem: tévedtem, tévesen irtam. Nem az aláírásra kéretett fel a jegyző úr, s nem az aláírást tagadta meg. A helyes tényállás ez:

Birta a neki szóló bizalomsvavazás általa készített fogalmazványát küldötte meg a jegyző úrnak, s kérése arra irányult, hogy a jegyzőkönyvet az ő szövegezése szerint írnia meg. Ezt a jegyző úr — tisztelem férfiaságáért — felelősségére való tekintettel megtagadta. Igaz ez, így van ez nt. jegyző úr? S kérdem: e kéréshez vajjon miként? — ellenben érzem: a megtagadás-hoz hogyan s miért jutott. S végül kérdem: hogy a lényegét tekintve Birtának eljárása melyik megvilágításban fest jobban?

Hogy a két másolat *tartalmilag* mennyiben egyezik meg: az előbbi pontban kimutatam.

7. Az *aknamunka*.

Birtának egy lelkész-társra, nekem iskolatársam, ifjúkori barátom, ki Birtának üzemait s velem szemben indokolatlanul folytatott igaztalan, durva sértegetéseit türethetlenségnek találta: kérésemre átadta nekem az I. alatt e cikkben leközölt lelkészértekezleti jegyzőkönyvet. Ennyit tett s nem többet. Hitvány alaptalan gyanúsítás az, hogy ez a *„lelkész-társ”* velem *„titkos”* összejöveteleket rendezett vagy velem *„titokban”* levelezett volna. Ha *egyetlen* levelemet megőrizte, e levél fényesen megfogja cáfolni az aknamunkára vonatkozó ostoba gyanúsítást.

Varannay Sándor úrral Léván létem óta, tehát hét év alatt, futólagosan talán *négyezer* találkoztam összesen. A két legutóbbi esetben tanuk előtt. Ott voltak az első találkozásnál a Demjén-féle ideiglenes barakk — vendéglőben: dr. Weisz Lipót és dr. Tóth Sándor urak. Ez utóbbi Birtának jóbarátja. Szívesen veszem, ha beszámolnak ama tapasztalataikról, amelyek az ott lefolyt *„titkos”* beszédekre vonatkoznak. Másodszor ugyanott találkoztunk Gaál Vilmos, endrédi birtokos, majd Juhász Pál és Szőnyi Sándor ref. segédlelkész urak jelenlétében. Amit az urak Birta állításának igazolására elmondhatnak: az igazság nevében elmondani kötelesek. A magam részéről az igazságnak megfelelően kijelentem, hogy Varannay barátom sem ekkor, sem máskor velem egyházzad ügyeit nem tárgyalta, velem nem manőverezett. Ha az alattomoságot, a hamisítást támogatni, leplezgetni, papi erény; ha a becsületet és igazságot szolgálni bűn: akkor az én szegény Sándor barátom vétkezett az erény ellen; akkor elárulta az *igazságot*. Ez az okoskodás s az ezen az erkölcsi alapon álló logikai következtetés helyezi ugyanazon talapzatra a Birta-ügyet azzal a szent ügygel, amelyen a pozsonyi 365 állott. Itt a hithez s a nemzeti eszméhez a halálra a gályarabságig való ragaszkodásból merített csodálatos erejét a lélek. De a vallás-

nak s a hazafiasságnak melyik s-a parancsolja azt, hogy védjük, hogy takarjuk, hogy leplezzük az ármányt, a hamisságot s ne engedjük napfényre jutni, hanem nyomjuk el, fojtsuk meg az igazat?! Oh Júdás! Meddig kísért még köztünk a te szellemed?!

S szóljunk most arról: hogyan jutottam én az I. alatt leközölt másolatokhoz.

Egy alkalommal, még a nyár folyamán Alsóváradon Nt. Csekey Dávid lelkész úr házában voltam Ákossy Árpád jegyzővel, barátommal. Ott került szóba a II. alatti másolat, amely ellen nekem jogos kifogásaim lehettek. Csekey barátom volt az első akitől azt hallottam, hogy „nem úgy volt az a dolog”. Ez a kijelentés volt az, amely engem a helyes nyomra vezetett s ez a kijelentés inspirált arra, hogy Varannay barátomtól a jegyzőkönyvet kérjem, pillanatig sem gondolhatván arra, hogy nekem ahhoz a jegyzőkönyvhöz, amely személyemmel foglalkozik, jogom ne legyen. Barátom kéréssem teljesítését azonnal készségesen megígérvén, vártam annak elküldését. Nem jött. Más alkalommal kértem tőle s akkor azt mondotta, hogy a jegyzőkönyvi másolat már meg van, de azt csak az október hó vége felé tartandó lelkészértekezlet után fogja nekem megküldeni. Később levelet írtam s arra a kívánt másolatot megküldötte. Ennyi igaz az *aknamunkából*, a többi rágalom, a gonosz lelkiismeret fantazmagóriája, amely mindenütt rémet lát. Hagyjuk hát békén Pozsony mártírjait, nyugodjék síri álmukat s ne legyenek kénytelenek megfordulni sirjukban, ha bizonyos párhuzam hírét viszi el a keleti szellő hozzájuk az ők védelte, és a Birta-ügy között.

8. Adatgyűjtés.

Hogy adatokat gyűjtöttem: arról cikksorozatomban tanuskodik részben. Van még több is! — bebizonyítom. Az adatgyűjtés különben természetes valami annál, aki nem akar Birtának abba a hibájába beleesni, miszerint tisztára alaptalan, valótlan koholmányokkal álljon a nyilvánosság elé. De az is bizonyos, hogy ebben a munkámban engem sem Kiss Gyula, sem Veress Lajos, sem a meg nem nevezett Szemerédy Lajos legkevesebb sem támogattak. Az a bizonyos „*síri ember*” pedig, aki négyünket szétgúszlított, — ki lett volna más? — Kovács (alias Friss) Joso, a főmunkatárs, felelős szerkesztő, Birta „*kebelbarátja*” s állandó koronatanúja vala! Hogy is mondja csak Birta? — „*A madarat tolláról, embert a barátjáról ismerheted meg!*” Habeant sibi! Legyenek büszkéek egymásra!

9. Ákossy Árpád.

Birtának ide vonatkozó állításaiból csak annyi igaz, hogy Ákossy tényleg beszélt Alsószecsen az esperes úrral a Birta ügyről.

A való állítások a Birtaéival ellentétesen ezek:

1. A beszélgetés nem a mondott, hanem más alkalommal történt.
2. Nem az esperes úr lakásán, hanem a

körjegyzőnél s három tanu együttes jelenlétében történt.

3. A találkozás véletlen műve volt.

4. Az esperes úr szájába nagyszerényen adott dicsériádák el nem hangoztanak, sem a kenetteljes feddés.

A többiben legyen Birtának igaza!

10. Kiss Gyula ügye.

Hamis állítás, hogy én azt írtam volna, miszerint a Kiss Gyula ellen Birta által benyújtott fegyelmi ügyet *visszadobta* az egyházmegye bírósága. Ellenben igaz, és ez igazat írtam meg én, hogy Birta ez ügyben megretírált. A vizsgálat napján, korai hajnalban küldötte Kiss Gyulához *András* bácsit (Nem tudom harangozó-e vagy sekrestyés s nem akarom, hogy egyiket vagy másikat helytelenül irván belémkapaszkodjék Birta) az esperes úr hivatalos iratával a lelkésze, Birta, — ezt csak le nem tagadja — melyben az elnökség az ügyet *megszüntnek* jelenti ki. Az esperes úr az ügyet *önhatalmulag* nem, csak a panaszevő kezdeményezésére szüntethette be. Ezért mondtam s mondom: *Birta meghátrált*. Hogy most a járásbírósnál mit keres, holott a Kiss-féle választatban felsorolt — mint hallom fellette súlyos — 12 pont ügyében fegyelmi bírósága még nem határozott: az jogi sakk-rejtvény.

11. A két lelkészúrs nyilatkozatai.

Sem Báthy László, prépost plébános úr, sem Lieberman Jakab főrabbi úr ugy nem nyilatkozhattak, mint azt Birta írja. De nem is nyilatkoztak, ezt mondja nekem a tények logikája, melyet a két egyén erkölcsi kiválóságára alapítok. A legközelebbi találkozásnál Pozsonyban ez majd ki fog tűnni.

12. Beesületbírószág.

Ezzel kapcsolatos kijelentésében *igazat kell adnom* Birtának: *3-szor kerestem becsületelem védelmét és nem találtam*. Ő negyszer mondja, de ez a kis tévedés — Birta személyét tekintve — nem is számít! Örömmel adok hát neki igazat, hisz erre oly kevés-szer ad alkalmat. Ugy van! Kerestem becsületelem védelmét, de nem találtam. Fájdalom az emberi bölcsesség véges s a pozsonyi esküdt urak nem tehetnek arról, hogy a remegő térdű, tremolázó hangú lelkészben nem ismerték fel a szeges korbácsot suhogtató fenegyereket: Birtát.

Ezért voltam kényszerítve arra, hogy ismételten megtámadott becsületemet magam védjem meg. Köszönöm Birtának, hogy ezt — leveletkeze természetét — maga is beismeri. Isten éltesse!

13. Az egyházmegyei bíróság.

„*Tokodynak nincs mit keresni a ref. egyházmegye bírósága előtt*” — mondja Birta. Ismételten igaza van. Bravo, gratulálók! Nem különben igaza van az egyházmegyei „*előkelő tanácsbíró*”-nak, akinek külön küldöm üdvözlémet, s „*előkelő*” személyére való tekintetből a „*perverz intrika*”-ról hallgatók.

Nem nekem, hanem Birtának ugyancsak van mit keresnie egyházmegyéjének bírósá-

ga előtt. Micsoda érzékellenesség az, mely a Kiss-féle választatban s az én cikksorozatomban nem talál elegendő okot arra, hogy magát előbb fegyelmi hatósága útján tisztázza, s úgy menjen csak az esküdtizék elé.

S ez nem is nagyon rossz tanács! Mert ha a bíróságban kevesebb a Varannay-féle becsületefogalmakkal szaturált egyén, mint a Birta-féle „*hithű*”, nos! — akkor tanácsom még javára válhatik, Fájdalom, erre kevés reménye lehet. Így sejteti velem a barsi ref. egyházmegye bírósága iránti tiszteletérzésem!

14. A Schulez-villa.

„*Kaparj kurta, neked is lesz!*” — ezt izeni Schulcz, a nyomdász, „*pöchenđi*” firkájára. Más válasza nincs.

Am szégyelni való, hogy éppen a lelkész Birta, oly szűk látókörűnek tartsa az egyházmegye közönségét, mely *egyházkenetes üzleti szellemtől esőpöngő* intrikájának felülhetne.

15. „*Lesulytó gyászshír!*”

Bejelenti hát az uj, a legújabb sajtóper Birta. Megteheti; fedezetéről már gondoskodott is a *Schulez-villában*. Így már helyes a dörgés, a szegény állam nem fog tönkremenni oly könnyen a Birta, mint a Tokody becsülete miatt. A villa! Micsoda felséges idea! Fájdalom, én a költségekről ilyen praktikus uton nem gondoskodhattam, mert — katolikus lévén — a saekularizációnak elvből kell ellenségének lennem. Ki hitte volna, hogy a kath. vallás is lehet „*kellemetlen*” vallás némelykor!

16. Felhívás.

A sajtóbírószág elé menvén, kötelességem gondoskodni arról, hogy az itélkező esküdt urak ebben a bonyolult sajtóperben teljesen tájékozva legyenek. De városunk s vármegyénk polgárai közül is sokan kifejezték már azt az óhajtsukat, hogy ez ügyet a maga egészében megismerni szeretnék. Mindezekre tekintettel elhatároztam, hogy eddig megjelent cikksorozatomban, ez ügyben a helyi összes lapokban megjelent cikkeket és nyilatkozatokat, ide érve a L. Ő-ban megjelent mindama cikkeket, amelyek nélkül helyes foglalmat alkotni s az ügyet kellőképpen megismerni nem lehet: egy kötetben kiadom.

A terjedelmes, vaskos kötetben a Birta-ügy kezdettől végig, a már eddig lefolytatott sajtóper s a vonatkozó összes okmányok és iratok közlése mellett a legújabbban készülő sajtóper főtárgyalásáig ismertette leend.

A főtárgyalás előtt legkevesebb egy héttel megjelenő kötet ára: 2 korona. Nem lévén nyereszkesedés a célo, a netán megmaradó felesleget — beleszámítva az e célra általam szánt 100 koronát — valamely jótékony célra fordítom.

Az előfizetési díjak a Lévai Hírlap kiadóhivatalához küldendők.

A vizontlátásig: Isten velünk!

HIREK.

— **Házasság.** Wetzler Dezső garamszentbenedeki kereskedő, december hó 11-én tartja esküvőjét Steiner Ilonka kisasszonnyal, Zsarnóczán.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Árvay Sándor okl. róm. kath. kántortanítót a simony-kisugróci áll. el. népiskolához rendes tanítónak kinevezte.

— **Névvaltoztatások.** Vozárik Erzsébet zsitvyarmati illetőségű pesti lakos családja nevét „Kovács”-ra, Grósz Frigyes verebelyi illetőségű ugyanottani lakos ugy saját, valamint Sándor és Julianna nevű kiskorú gyermekei családi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Nagy”-ra magyarosította.

— **Uj gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi miniszter Katona István barsbaracskaiföldbirtokost, a verebelyi járás területére a gazdasági tudósítói tiszteltel bízta meg.

— **Törvényhatósági bizottsági tagválasztások** Vármegyénk alispánja a megyebizottsági tagválasztások határnapját f. hó 24-ére tűzte ki. A lévai tagok választása a város háza kistermében folyt le mindvégig élénk érdeklődés mellett. Báthy László választási elnök este fél hat óraker hirdette ki a választások eredményét, mely szerint: Csekey Vilmos 144, Lakner Lászlót 124, Köveskúti Jenőt 106, és Birtha Józsefet 96 szavazattal megyebizottsági tagokká választották meg. A megválasztottak közül Csekey Vilmos a bizottságnak már régi tagja és jelenleg újból választották meg.

A lévai járásbeli választások eredményéről lapzártáig a következőket sikerült megtudnunk: Garamszőlősön megválasztották Huberth Vilmos és Hügyecz István. Ujbarson Mancz István, Rác János és Szűcs András. Nagykálnán báró Révay László, Schwarcz Ferenc és Frankl József. Zselizén Pásztor Elek, Brányik Vilmos, Nagy László és Dóka Sándor.

— **Elfogott templom fosztogató.** Legközelebb rövid időközökben az aranyosmaróti, barstaszári és verebelyi templomokban egy Sloszerek nevezetű fosztogató gazdálkodott. Mint most értesülünk, a fosztogatót a morvaországi Weisskirchenben hosszasan és fárasztó nyomozás után a csendőrségnek sikerült letartóztatni.

— **Elfogott tolvajok.** A csatai csendőrség a csata-párkányinai vonaton egy kilenc tagból, egy férfi kivételével asszonyokból álló tolvajbandát tartóztatott le. A banda tagjai Téglás Péter, Mészáros Dávidné, Hencz Sándorné, Gál Lajosné, Téglás Péterné, Tóth Lajosné, Závorka Gáspárné, Bartos Józsefné és Petőcz Gyuláné, egy kivételével lopásért már mind büntetett egyének. A csendőrség a bandát — kinél nagy mennyiségű lopott holmit találtak, mit a szerdai vásáron lopkodtak össze — a lévai rendőrségnek adta át. A tettesek mind Komárom vidékére valók.

— **Erzsébet emlékünnepek.** Boldogult Erzsébet királynének emlékeztére Szent Erzsébet napján, mint értesülünk, a helybeli iskolákban kegyeletos ünnepélyeket tartottak.

— **Vásárhír.** Garamszentgyörgy község előjárósága közhírré teszi, hogy községükben december hó 5-én és 6-án állat és kirakó vásár lesz tartva.

— **A Garamba fult.** Antal János jálnai lakos, e hó hatodikán este a Garamon csónakkal átakart kelni, azonban a vízbe esett és beléfut. Hulláját ezideig még nem sikerült megtalálni.

— **Vásári család.** Az országos vásárok naív fogásaival operáló családok ismert fortélyához nyult egy ismeretlen ember a szerdai országos vásáron és kitudja hány szegény vásárost sikerült lépécsálnia.

Egy körmöcbányai edényárús asszony panaszkodott egy elegánsan öltözött „nagyúr” ereszkedett beszédbe vele s figyelmeztette, hogy az imént egy hamis koronát kapott, jólesz kikeresni a többi közül nehogy ő is bajba jusson miatta. Az asszony kötőjébe szőrt a pénzt s kereste a hamis koronát, miben az idegen is segítette neki, de eredménytelenül. A hamis koronát nem találták meg. Az asszony csak a férfi távozása után vette észre, hogy tiz koronája — két darab öt koronás érem — hiányzik, mi persze a keresés közben a jóakaratu idegen ujjai közé ragadt.

Ismert fogás még az angyalos krajczár keresése is, mikor is ugyanigy járnak el a családok. Egy forintot is igérnek egy angyalos krajczárért s a keresésben ők is segítettek és közben egy pár koronát ujjaik közé csusztatnak. Ilyen a váltás is. Ehez két személy, két czinkostárs szükséges. Az egyik valami nagyobb pénzt, rendszerint husz koronást akar fölvaltani s a pénzt a tenyerébe olvastatja, az olvasás közben pedig a czinkostárs közeledik s oda szól hogy már van aprópénz, mire ez a tenyeréből vissza szórja a váltott pénzt az áldozat tenyerébe, kinek eszébe sem jut azt újból megolvasni pedig akkor már négy-öt koronával meg van károsítva. Vásároló iparosainkat óvatosságra intjük!

— **Báti cserépgyár.** Az egyik honti lap-társunk értesülése szerint Bábiban „Báti cserépgyár r. t.” cég alatt 66000 korona részvénytökével egy iparvállalat van alakulóban, mely alapításban egy barsmegyei pénzintézet is részt vesz.

— **Az új tanítóképző átadása.** Az új tanítóképző épülete már közelg a befejezés felé s mint jól informált helyről értesülünk a hivatalos átadás december 1-én lesz az illetékes személyek közbejöttével. Azonban mindez még mindég kizárja annak a lehetőségét, hogy az épület a hivatalos átadás idejére készen is legyen, mert a részlet munkákat végző iparosok munkájukkal még igen elvannak maradvá s a kut fúrása és az udvar rendezés nagy munkája szintén hátra van még.

Itt emlékezünk meg az új „Oroszlán” épületéről is, melyben a lakók már mind benn laknak s a kereskedők közül csak Holzmann Bódog helyisége nincs rendben. A „Grand Caffé”-ban (No, erre se gondoljunk valaha, hogy az Oroszlánon ilyen fölírás fog büszkélkedni!) szintén sietve készülnek a megnyitásra, mit december harmadikán akartak megtartani, de akkorára nem készül el s így a megnyitás újból halasztást szenved. A színterem dekorálását most fejezi be Albrecht Sándor jónévi szobrászunk, s ezután a festés következik.

— **A gazdasági munkásházak ügye** végre valahára kikölkent abból a kátyúból, ahol megrekedt. Ugyanis a nov. 18-iki rendkívüli városi kv. testületi közgyűlés elhatározta, hogy a munkásházak építésével Berger Lipót és Monaco Mosé, helybeli vállalkozókat bizza meg. A munkások évenkénti hozzájárulása 96 kor. 65 fill., míg az állam 57 kor. 68 fillérrrel járul hozzá egy-egy épülethez.

— **Itt a tél!** A novemberi esős, szeles időjárás e héten hirtelen téliesre változott, mivel éppen egy hónappal előzte meg a kalendáriumot. November 20-án éjszaka erős fagy volt és reggelre kelve vastag dér borított mindent. Délben aztán havazni kezdett, a havazás délután megszünt mikor is hat milliméternyi hólepel fődte a tájat. Az időjárás a héten változatlan volt. Tehát télapó beköszöntött és előreláthatólag a tavalyinál külön korcsolya szezonnal örvendeztetni meg az e sportnak hődolókat. No de az öröm kissé talán még korai lesz!

— **A tanítóképző int. birkozó tanfolyama.** E hó 18-án tartotta meg a tanítóképző int. ifjúsága a dzsiu-dzsiu és a görög római birkozás 8 napi kurzusa után a vizsgáját. A kurzust Smak Ede birkozó mester vezette. A vizsgán a növendékek a legszebb eredményt tanusították s Frics József IV éves és Váczy Károly III éves egy klaszikusan szép birkozást mutattak be. A vizsga végezetével Köveskúti Jenő igazgató köszönetet mondott a mesternek, az ifjúság nevében pedig Frics József köszönte meg a mester fáradozását kit egy szép emléktárggyal is megleptek.

— **A bakabánya — lévai helyiérdekű vasút** érdekeltsége — mint értesülünk — e héten Bábiban tartotta üléset, melyen Nándory Pál végrehajtó bizottsági helyettes elnök elnökléte alatt számos bizottsági tag s az érdekeltek községek kiküldöttei vettek részt. A vasutépítő cég képviselőjében Deutschn Salamon mérnök volt jelen. A végrehajtó bizottság az elnöki tiszteiről lemondott Czobor László helyébe Rátzgha Ernő kiskéri földbirtokost választotta meg. A gyűlés Czobor László indítványára utasította az elnökséget, hogy tegye meg a kellő lépéseket, hogy az engedménykiratban szereplő sék — egygi vonal érdekeltségi köre is megállapíttassék s az érdekeltek községek képviselőtestületei a végrehajtó bizottságba

kiküldöttüket válasszanak s ténykedésük eredményéről Rázgha Ernő elnököt értesítsék.

— **Orvosok a népszámlálásnál.** Mivel a népszámlálásnál a számláló biztosok házról-házra, lakásról-lakásra járnak, s így könnyen előfordulhat hogy a népszámláló biztosok ki lehetnek téve a fertőzés veszélyének és a ragály szétterjedésének, a belügyminiszter elrendelte, hogy az arra illetékes hatósági orvosok a számláló biztosokat a városi hatóság útján vagy más alkalmas módon a fertőzött helyek és ragályos esetek felől, ugyszintén a fertőzés veszélye elleni védekezés módjáról előre kellően tájékoztatásuk s általában minden intézkedés megtételéről gondoskodjanak, amely a fertőzésnek vagy ragályos megbetegedések elterjedését megakadályozza. Ezt az intézkedést annál is inkább helyeselhetjük, mert számláló biztosokul Léván is népközlési tanítókat nevezett ki a polgármester, akik a ragályos betegséget igen könnyen elhurocolhatják az iskolába.

— **Állatdíjazások.** A Barsmegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 27-én Felsőváradon tenyészszarvasmarha díjazást rendez. Tekintettel azonban a ragályos száj és körömfájásra, a díjazásra csakis ragálymentes községekben hajthatók fel szarvasmarhák és ezek is csak állatorvosi vizsgálat után lesznek behozhatók. — Folyó hó 13-án Verebélyen rendezett állatdíjazást a Gazdasági Egyesület. Az állatdíjazáson megjelent Dombay Vilmos, az egyesület elnöke, Krajsik titkár és Hendl Lénárd, gazdasági felügyelő is. A bíráló bizottság Nedeczky Vince főszolgabíró elnöke mellett 600 K. osztott ki az állattulajdonos gazdáik között, mely összegnek több mint felét 335 koronát verebélyi gazdák nyertek el, mi örvendetes bizonyítékot szolgáltat a verebélyi gazdák szarvasmarha tenyésztésének helyes irányban való fejlesztéséről.

— **Adóemelés.** A kormány jövő évben revízió alá veszi az országos betegápolási pótdáról szóló 1898 évi XX. törvénycikket ezt megelőzőleg azonban a pénzügyminiszter és belügyminiszter a törvényhozás hozzájárulásának kikérésével az orsz. betegápolási pótdát már ez évre 50°-ban állapítják meg. Az orsz. betegápolási pótdó emelése különös elégedetlenséget fog kelteni iparos és kereskedő körökben, amelyeket úgy is sújt a kerületi pénztár járuléka s ép ezért az iparospárt annak idején felvette programjába az országos betegápolási pótdó eltörlését is, most pedig törlés helyett emelik.

— **Az állatvásár eredménye.** A folyó hó 21-én megtartott állatvásárra felhajtott szarvasmarha 1572 drb. ló és csikó 1614, juh 260, sertés 147, kecske 4, számár 3. Ebből eladatott: szarvasmarha 380 drb. ló és csikó 127, sertés 74, juh 40. Felhajtott összesen 3600 drb. eladatott 621 darab.

— **Anyakönyvi bejegyzések. Születések:** Német András, Kovács Julianna: Ilona. **Házasság:** Hingyi József, Bátya Julianna: rkath. **Halálzás:** ifj. Pólya István 36 éves: tudóvész; Jochtvirt Károly 49 éves: tudógümökor; Zigó Mihályné Hankó Mária 62 éves: béiafúródás.

Vegyészeti iparunk újabb sikerei. Örömmel értesülünk a Kabina szappangyár r. t. ama sikereiről, melyeket legújabbán kitűnő minőségű vegyiszta Viaszszinszappan néven forgalomba hozott gyártmányának bevezetésével érte. Kompetens tényezők egybehangzó nyilatkozata szerint e szappan hivatva van az összes külföldi gyártmányok kiszorítására. A Kabina féle Viaszszinszappant a t. vásárló közönségnek és olvasóinknak b. figyelmébe ajánljuk.

Követeljünk mindenütt budafoki F. M. K. E. gyűjtőt!

Aktuális strófák.

Hires volt valaha

*Hires volt valaha Léva a saráról,
Tüzes jó boráról, libafertályáról.
Hát most miről hires? Megmondom én nektek,
Hanem aztán a szót zokni ne vegyétek.*

*Hires a vizsálynak elhintett magjáról,
Reformátusoknak „Örüllős” papjáról.
Az új képzőjéről, a „nagy kocsmájáról”,
Kálvin-udvaráról, Knapp gépraktáráról.*

*Hát még miről hires? Megsúgom azt nektek,
Pazar fényben látjuk ott a fehérlépet.
Tornyot hord a fején, testén bársony selymet,
Úgy és családjának mély és sötét vermet.*

*Egymást húzza a nép ipar- s gazdaságban,
Küttl ezer panasz kél szívbén és szájbán.
Kétszeresre szűkött mindennek az ára,
Bár lapos érszénnyel megyünk a vásárra.*

*Nőttön nővő adót még vízre is vetnek,
Csatornázás híján lakosok szenvednek.
Ártézi kút nincsen, és az új „Oroszlán”
Elsatnyul a bérén, elpusztul a kosztján.*

*Ne maradj te hires mindezekről, Léva;
Áldjon meg az Isten, ha nem mindig néha.
S míg néped láddal él s rá a jó bort issza,
Régi híred s békéd térjen ismét vissza.*

Maróti.

Termény-piacz árak a szerdai hetivásárról. (Árak métermázsánként értendők).

Tengeri uj	12 80 — 13 20
Tengeri ó	15 — — 15 60
Búza	19 80 — 20 30
Rozs	14 — — 14 20
Árpa	14 — — 15 60
Zab	16 — — 16 80
Bab	20 — — 21 —
	Korona értékben

A szerkesztésért a lapkiadótulajdonos felelős.

Eladó ház Mártonfy-utca 7. szám alatt,

mely 4 szoba, konyha, éléskamra, 2 raktárhelyiség és a többi mellékhelyiségekből áll. (Bővebbet a kiadóhivatalban)

Karácsonyi vásár!

Tisztelettel értesítem a n. é. vevő közönséget, hogy a raktáron levő összes árukat **mélyen leszállított áron** árusítom.

Ajánlom a t. közönségnek következő alkalmi cikkeket: női ruha szövetek, bluzbársonyok, selymek, **gyermekruhák**, színházi fejkötők, keztük, **nyakkendők**, vásznak, zefirok, barehetek, **szörme boák**, ágy és asztal terítők, teljes garnitúrák és **kézi munkák** nagy választékban.

Selyem és posztó **maradékokat** minden elfogadható áron eladok. Nagy választékot tartok a **férfi divat** összes cikkeiben.

A karácsonyi vásárt bárki vétel kényszer nélkül megtekintheti.

Tisztelettel **SCHÖNSTEIN HENRIK**
női és férfi divatáru üzlete.

ALKALMI VÉTEL

21 év óta fennálló üzletemet folyó év nov. hó 1-től a városi vigadó palotába helyezem át.
Ez alkalommal raktáranon levő áruimat

Mélyen leszállított árban a n. é. közönség rendelkezésére bocsátom

Maradékok és egyes más cikkek teljes kiárusítása : : :

Holzmann Bódog vászon-, fehérnemű-, divatárú-, női felöltők raktára.

Használjunk
KABINA-féle!
Viasz
szinszappant

Mosáshoz a legjobb, legtakarékosabb;
egyszeri átdörzsölése ezzel, felér más
szappannal való 3-szoros átdörzsö-
léssel. - - - - -

Tisztaságért szavatosság!

Ingyen

nyomja rá, saját nevét
ha

egy doboz levélpapírt

vásárol

Schulcz Ignác

papírkereskedésében.

LÉVÁN.

Elsőrendű

POROSZ KÖSZÉN
és **PIRSZÉN (COKS)**

helyben házhoz szállítva kapható

Róth K. vaskereskedésében
Léván, a Kossuth Lajos-téren

Építési anyagok, román és
portlant cement nagy raktára.

Interurban telefon szám 12.

Tüzifa, poroszszén, pirszén
rendeléseket elfogad és
házhoz szállit:

BRAUN JÓZSEF ÉS FIA

(Honvéd-utca, Wertheimer-ház.)

Minden takarékos házi-
asszony saját érdeke

SIRIUS

fém tisztító szerrel tisztítani,
amely a jelenkor legideálisabb fém tisztító szere.

Kapható minden jobb üzleten. ☼ Gyártja: HERCZEG és GEIGER vegyészeti gyár, Budapest

Kapható Engel József és Fia és Blum Gyula cégeknél Léva.

Steiner Sándor

órás és ékszerész

Léva.

Dusválasztékú
óra és ékszer áru
raktárát ajánlja a
t. vásárló közönség
szives figyelmébe.

Óra és ékszer javi-
tások gyorsan és
pontosan készülnek.

Üzlete 1910. november hó 1-étől
az „Jonnan építő, Városi vígadó-
épületébe lesz áthelyezve. ::

Dus választék Gyári árak.

Frommer Mór

ponyva és zsákkölesönző intézete, juta-
áru raktára Léván.

Ez úton is bátorkodom a t. közönség b.
tudomására hozni, hogy

zsák és ponyvakölesönző intézetet
nyitottam, kapcsolatban zsák, ponyva és
egyéb jutaáruraktárral.

Megbízásaimnak legpontosabb teljesítését
előre is biztosítva, maradtam

kiváló tisztelettel
Frommer Mór.

WEISZ ARMIN

Cégvezető:

KOHN NATHAN

ZSARNÓCZA.

Modern lakberendezések

— készítője. —

Megbízható bevásárlási forrás.

Levélbeni megkeresésre mintákkal
személyesen teszem tiszteletemet.

Általános beszerzési és
szállítási részvénytárs.
Budapest, V., Kádár-u. 4.

bévai képviselet:
Braun Adolf szállító

T. czim!

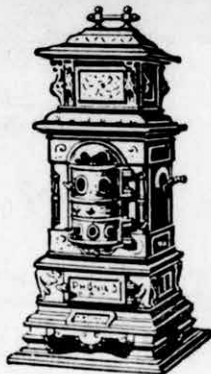
Teljes tisztelettel hozom b. tudom-
ására, hogy 500.000 koronával ala-
kult részvénytársaság üzletkörébe fel-
vette a csomagok és a gyorsdarab
árúk vasuti szállítóját, melynek helyi
képviselőjét átvettem.

Magamat a n. é. közönség szives
partfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Braun Adolf.

Riessner-Kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakaró-
kosabb folytonégő Egeszsegi szempontból
a legideálisabb rendszer.

Egyszeri betüzelelssel egész télen ég,
mialtál a sok fáradsággal és költséggel járó
mindennapi betüzelés megtakarítatik. Lá-
tható tűz eredeti biztonsági szabályozó.

Gázömlés vagy robbanas teljesen ki-
zárva, ellenben mindig egyenletes és egész-
séges melegség, különösen a szoba alás
légrétegeiben is

Egyedüli elarustás, nagy választék és raktár.

Róth K.

vaskereskedése, Léva Fő-tér.

Rőfös- és rövidáru-üzlet megnyitás!

Előzékeny kiszolgálás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives
tudomására hozni, hogy Léván, Kazinczy-
utca 5. szám alatt (Fischer-féle házban)
rőfös-, divat- és rövidáru
üzletet nyitok. — Raktáron tartom a legjobb
gyártmányú női ruhakelméket, cosmanosi
barchet és kartonokat, rumburgi vászon és
kanavászokat, az összes szabó kellékeket,
valamint uri- és női-fehérműveket a leg-
jutályosabb árak mellett.

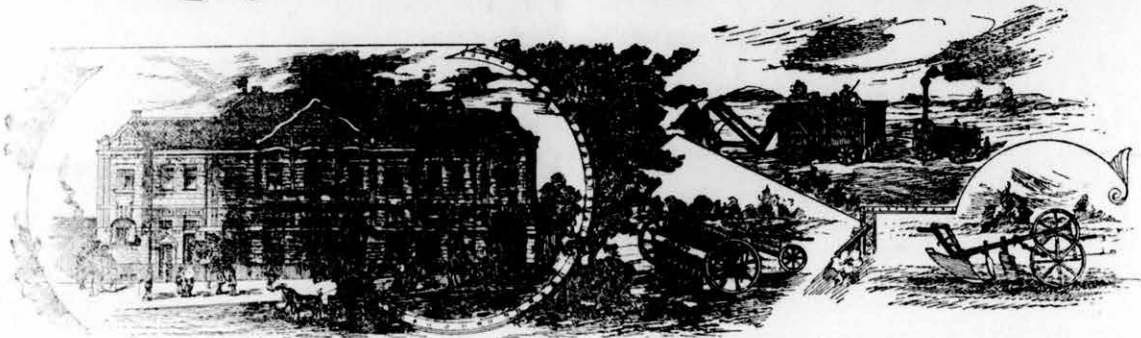
Magamat a t. közönség part-
fogásába ajánlva, tisztelettel

ECKSTEIN PÁL.

Olcsó árak!

Mezőgazdasági- és varrógépek legnagyobb raktára:

Knapp Dávidnál Léván.

Hoffher és Schrantz
Mayfarth Ph. és Tsa.
Mc. Cormick

gépeinek vezérképviselete.

Ganz-féle motórok
állandóan üzemben
láthatók

Műkölapos jégszekrények. ➔➔➔ Világhírű láncoskutak.
Községi és kerti fecskendők.

Elejétől végig egyforma

éies és tiszta lenyomatot ad, az írógép betűit be
nem tömő, minőség tekintetében fölülmulhatatlan
magyar gyártmányu

„Hungária” írógépszalag

AZ ÖSSZES RENDSZERŰ GEPEKHEZ.

Az állami és közigazgatási hivatalok részére miniszteri
rendelettel ajánlva.

gyártja: HERCZEG és GEIGER vegyészeti
gyára Budapest

LERAKATOK BUDAPESTEN:

Gereben Béla, VI., Andrásy-út 1. Oliver írógép
VI., Teréz-körút 8. Ujlaki Béla, V., Sas utca 24.
szám. Kovács A. és Társa, Váci-utca 22. Sándor,
és Társa, IV., Párisi-u. 5. Schoth H. és Donáth
Andrásy-út 53. Monarch írógép vezérképviselete
Semmelweis u. 14. Thein Lipót, V., Szabadság-ter
4. Lukács Rezső, VI., Gyár-utca 13. Wollák és
Társa, V., Alkotmány utca 19.

Léván SCHULCZ IGNÁCNÁL.

Már megérkeztek
a legszebb aján-
dék tárgyak

Schulcz Ignác papíráru-
házába Léva, (Barsm.)

WEISZ SIMON

NÖRINBERGI- ES ROVIDÁRU NAGYKERESKEDÉSE

LÉVA, PETOFI-UTCZA.

Dús választéku raktárt tart

fa érc koporsókból
koszorúk és az

összes temetkezési cikkekből.

Üzlet áthelyezés!

Butor üzletem, kárpitos és
asztalos műhelyem

1910. május 1-től a Wertheimer-féle házba
Báti-utca 1. szám alá helyeztem át.

Kérem az igentiszteelt vásárló közönséget, hogy vállalatomat továbbra is
támogatni szives legyen. — Raktáron vannak a legmodernebb le-
kberendezések, melyek saját asztalos műhelyemben készülnek

teljes tisztelettel

Steiner József
butorkereskedő, kárpitos és asztalos